

183 . Seghiște | Comuna: Lunca | Județ: Bihor | Punct: La cimitir | Anul: 2000

Anul: 2000

Cod RAN: 29984.01

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Evul Mediu

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Liviu Borcea, Doru Marta

Instituții: Universitatea Oradea, Muzeul Țării Crișurilor, Oradea

Raport

În localitatea Seghiște aflată la circa 80 km SE de Oradea, în județul Bihor, în cimitirul localității, se păstrează ruinele unei biserici. Cu fonduri provenite de la Episcopia Ortodoxă a Oradei a fost întreprinsă o cercetare arheologică în perioada 1 - 12 august 2000 cu scopul de a lămuri existența unor ansambluri mai vechi. Un impediment major în calea unor săpături care să includă întreaga suprafață a bisericii ruinate au fost mormintele moderne și contemporane, care au afectat iremediabil întregul altar, alături de porțiuni întinse ale laturilor exterioare ale naosului și pronaosului.

În arealul nederanjat au fost practicate 5 secțiuni de mică amploare cu scopul de a stabili succesiunea stratigrafică a sitului: S. 1: 3 x 2,5 m, S. 2: 5,5 x 1,5 m, trasate în interiorul naosului, respectiv pronaosului în condițiile în care practicarea unei secțiuni magistrale a fost imposibilă din cauza mai sus amintitelor motive, S. 3: 4,5 x 1,5 m pe latura de E a altarului, S. 4: 4 x 1,5 m, trasată perpendicular pe latura de SV și S. 5: 3 x 1,5 m, trasată pe latura de NE a ruinei. Coroborând informațiile am putut stabili următoarea stratigrafie, începând cu cota 0:

1. La nivelul de călcare există un masiv nivel de dărâmatură alcătuit din piatră de carieră (șisturi) și piatră de râu, cu urme de mortar, toate provenite de la ruina bisericii.
2. Urmează un "pat" de amenajare alcătuit din argilă și pământ negru.
3. Urmează un nivel de construcție alcătuit din bolovani de râu care erau prinși cu mortar hidraulic.
4. Sub acest nivel există un strat de arsură relativ subțire, aflat deasupra sterilului arheologic.

Interpretarea stratigrafiei ne-a fost facilitată și de o mărturie documentară legată de ansamblul cercetat. Astfel din anul 1503 datează un act emis de cancelaria episcopală catolică din Oradea, unde sunt pomenite drepturile câștigate anterior de Dan de Seghiște, arhidiacon al preoților români din ținutul Beiușului. O altă informație confirmă distrugerea bisericii în vara anului 1910 de către o furtună. În acest context putem afirma că ruinele aflate pe nivelul de călcare și "patul" de amenajare aflat imediat dedesubt aparțin bisericii devastate în anul 1910.

Biserica având formă dreptunghiulară, cu naos și pronaos, prezenta o decroșare în zona de îmbinare cu altarul. Din datele furnizate de secțiunea S. 3 rezultă că pe interior altarul era semicircular, exteriorul fiind pentagonal (?). Dimensiunile acestei biserici sunt: lungimea 20 m, lățimea 7,8 m, lățimea zidurilor 1,15 - 1,2 m, lățimea decroșului 1,50 m. Ultima biserică din Seghiște, datată pe baza materialului arheologic (ceramică smălțuită, ceramică caolinică pictată cu motive vegetale de culoare maro, o monedă de un crăișar din anul 1762) în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, avea temelia din bolovani de carieră și de râu, elevația fiind din lemn.

Sub biserica amintită, funcționarea unei temelii din bolovani de râu sugerează existența unei biserici mai vechi. În ciuda lipsei "cronice" a materialului arheologic (cu excepția unor fragmente ceramice atipice) considerăm că avem de-a face cu biserica unde slujea în anul 1503 protopopul Dan, datarea ansamblului, a cărui dimensiuni nu au putut fi stabilite, fiind probabil finalul secolului al XV-lea.

Nivelul de arsură aflat sub temelia din piatră a bisericii ridicate la sfârșitul secolului XV-lea ne poate îndemna, deși propunerea este deocamdată o simplă ipoteză ce trebuie confirmată sau infirmată prin noi cercetări arheologice, spre a socoti funcționarea unei biserici mai vechi, poate de la începutul secolului al XV-lea.

Informații suplimentare online

[Raportul 1123 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
